

Història del Cinema I (20373)

Titulació/estudi: Grau en Comunicació Audiovisual

Curs: Primer

Trimestre: Primer

Nombre de crèdits ECTS: 6

Hores de dedicació de l'estudiant: 150 hores

Llengua o llengües de la docència: Català

Professors: Núria Bou i Sala i Alan Salvadó Romero

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura Història del Cinema I té per objectiu recórrer els principals moviments de la història del cinema des de 1895 a 1960. El recorregut es farà a partir de l'estudi de l'obra dels directors cinematogràfics més significatius d'aquest primer període de la història del cinema i es posarà especial èmfasi en els elements de posada en escena d'aquests creadors de la primera meitat del segle XX.

2. Competències que s'han d'assolir

Habilitat de recollir i d'interpretar dades rellevants (dintre i fora del camp d'estudi) per emetre judicis que incloguin la reflexió sobre temes relacionats amb la història del cinema.

Habilitat d'aprenentatge que permeti continuar els estudis de manera àmpliament autodirigida o autònoma.

Capacitat i habilitat en el maneig de les tècniques per a la construcció d'un discurs sobre la història del cinema.

Habilitat en els processos de construcció i d'anàlisi dels relats audiovisuals des del punt de vista de la posada en escena.

Capacitat per llegir i analitzar l'escriptura dels directors cinematogràfics.

Capacitat per detectar i comprendre els diversos moviments i tendències de la història del cinema.

3. Continguts

Tema 1

Moviments i tendències El cinema primitiu. L'expressionisme alemany. El cinema nòrdic. L'escola soviètica. El realisme poètic francès. El neorealisme italià i la seva evolució. El sistema de Hollywood i la seva evolució.

Tema 2

L'evolució del llenguatge a través dels autors. Els inicis del cinema clàssic: D. W. Griffith; C. Chaplin; B. Keaton; E. von Stroheim; F. W. Murnau; F. Lang. La revolució del muntatge: S. M. Eisenstein; V. Pudovkin. La imaginació surrealista: L. Buñuel. Els anys daurats del classicisme: J. von Sternberg; F. Capra; E. Lubitsch; K. Vidor; H. Hawks; B. Wilder. El cinema en llibertat: J. Renoir; R. Rossellini. La superació del classicisme: O. Welles; D. Sirk; A. Hitchcock. N. Ray. El cinema crepuscular: J. Ford.

4. Avaluació

Avaluació final a partir d'un examen i d'un treball escrit: en el primer, tipus test, l'alumne s'examinarà dels continguts generals de l'assignatura; i en el segon, l'estudiant desenvoluparà, de manera acadèmica, un dels temes del programa.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

GUBERN, R. *Historia del cine*. Barcelona: Lumen, 1986.

SADOUL, G. *Historia del cine mundial (desde los orígenes hasta nuestros días)*. Mèxic: Siglo XXI, 1976.

BORDWELL, D.; THOMPSON, K. *Film history. An introduction*. Nova York: Mc Graw Hill, 1993.

BORDWELL, D.; STAIGER, T.; THOMPSON, K. *El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960*. Barcelona: Paidós, 1997.

BAZIN, A. *¿Qué es el cine?*. Madrid: Rialp, 1990.

TALENS, J.; ZUNZUNEGUI, S. (coord.). *Historia general del cine*. Madrid: Cátedra, 1995. Vol. I-IX.

5.2. Filmografia bàsica

El naixement d'una nació, D. W. Griffith, 1915

El gabinet del Dr. Caligari, R. Wiene, 1919

Avaricia, E. von Stroheim, 1923

La folla (The crowd) (Y... el mundo marcha), K. Vidor, 1928

Sherlock Jr., B. Keaton, 1924

El acorazado Potemkin, S. M. Eisenstein, 1925

Metrópolis, F. Lang, 1927

Sunrise (Amanecer), F. W. Murnau, 1927

Luces de la ciudad, Ch. Chaplin, 1930

La règle du jeu, J. Renoir, 1939

La diligencia, J. Ford, 1939

Ciudadano Kane, O. Welles, 1941

Ser o no ser, E. Lubitsch, 1942

Roma, città aperta, R. Rossellini, 1945

Ladri di biciclette, V. De Sica, 1948

Los olvidados, L. Buñuel, 1950

Viaggio in Italia, R. Rossellini, 1953

Escrito sobre el viento, D. Sirk, 1956

Vértigo, A. Hitchcock, 1958

Rio Bravo, H. Hawks, 1959

5.3. Bibliografia complementària

Enrique Alberich. *Alfred Hitchcock. El poder de la imagen*. Barcelona: Fabregat, 1987.

Kenneth Anger. *Hollywood babilonia*. Barcelona: Tusquets, 1987.

Jordí Balló, Ramon Espelt, Joan Lorente-Costa. *Conèixer el cinema*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Secretaria General, 1985.

André Bazin. *Jean Renoir*. Madrid: Artiach, 1973.

André Bazin. *Orson Welles*. València: Fernando Torres, 1973.

Alain Bergala. *Voyage en Italie de Roberto Rossellini*. Brussel·les: Editions Yellow Now, 1990.

Alain Bergala. "Roberto Rossellini y la invención del cine moderno", *El cine revelado*. Barcelona: Paidós, 2000.

Luciano Berriatúa. *Los proverbios chinos de F. W. Murnau*. Madrid: Instituto de la Cinematografía y de las Artes, 1990.

Núria Bou. *Plano/contraplano. De la mirada clásica al universo de Michelangelo Antonioni*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002.

Núria Bou, Xavier Pérez. *El temps de l'heroi. Èpica i masculinitat en el cinema de Hollywood*. Barcelona: Paidós, 2000.

David Bordwell. *El cine de Eisenstein. Teoría y práctica*. Paidós, 1999.

David Bordwell i d'altres. *El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960*. Barcelona: Paidós, 1997.

Noël Burch. *El tragaluz del infinito*. Madrid: Cátedra, 1987.

Quim Casas. *John Ford, el arte y la leyenda*. Barcelona: Fabregat, 1989.

Jesús González Requena. *La metáfora del espejo. El cine de Douglas Sirk*. Madrid: Cátedra, 2007.

Jesús González Requena. *S.M. Eisenstein, lo que solicita ser escrito*. Madrid: Cátedra, 1992.

Jesús González Requena. *Amor loco en el jardín. La diosa que habita el cine de Luis Buñuel*. Madrid: Abada, 2008.

Pere Gimferrer. *Cine y literatura*. Barcelona: Seix Barral, 1999.

José Luis Guarner. *Roberto Rossellini*. Madrid: Fundamentos, 1974.

Siegfried Kracauer. *De Caligari a Hitler. Historia psicológica del cine alemán*. Barcelona-Buenos Aires-México: Paidós, 1985.

Jack Lodge. *Hollywood años 30*. Londres: Arín, 1988.

Carlos Losilla. *La invención de Hollywood o cómo olvidarse de una vez por todas del cine clásico*. Barcelona: Paidós, 2003.

Ethan Mordden. *Los estudios de Hollywood. El estilo de la casa en la edad de oro del cine*. Barcelona: Ultramar, 1989.

Àngel Quintana. *El cine italiano, 1942-1961. Del neorrealismo a la modernidad*. Barcelona: Paidós, 1997.

John Russell Taylor. *Hollywood años 40*. Ed. Arín.

Jean Wagner. *Nicholas Ray*. Madrid: Cátedra, 1994.

Vicente Sánchez Biosca. *Sombras de Weimar. Contribución a la historia del cine alemán, 1918-1933*. Madrid: Verdoux, 1990.

Eugenio Trías. *Tratado de la pasión*. Madrid: Taurus, 1979.

F. Truffaut. *El cine según Hitchcock*. Madrid: Alianza, 1985.

King Vidor. *Un árbol es un árbol*. Barcelona: Paidós, 2003.

Herman G. Wernberg. *El toque Lubitsch*, Barcelona: Lumen, 1993.

Robin Wood. *Howard Hawks*. Madrid: Ediciones JC, 1982.

6. Metodologia

Classes magistrals

Tutories presencials

Treball individual

Estudi personal

7. Programació d'activitats

Setmana 1

TEMES

- Introducció metodològica
- Conèixer el cinema i el seu llenguatge (I)
- El cinema primitiu
- David Wark Griffith

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual

Setmana 2

TEMES

- Conèixer el cinema i el seu llenguatge (part II)
- L'expressionisme alemany
- F. W. Murnau
- F. Lang

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual

Setmana 3

TEMES

- L'escola nòrdica (Sjöström & Stiller)
- Les avantguardes
- L'escola soviètica
- S. M. Eisenstein
- V. Pudovkin

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual

Setmana 4

TEMES

- C.T. Dreyer
- Hollywood 20'
- B. Keaton
- Estudi de cas a partir de *The cameraman* (1928) de Buster Keaton

- C. Chaplin

- E. von Stroheim

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual

Setmana 5

TEMES

Hollywood 30'

E. Lubitsch

Classe pràctica de Seminari: àlisi de *The cameraman* (1927) de Buster Keaton (part I)

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual

Setmana 6

TEMES

F. Capra

El classicisme

J. von Sternberg

K. Vidor

Classe pràctica de Seminari: àlisi de *The cameraman* (1927) de Buster Keaton (part II)

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual.

Setmana 7

TEMES

Frank Borzage

L. Buñuel

Realisme poètic francès

J. Renoir

Activitats a l'aula: classes magistrals, projecció de fragments, debat

Activitats fora de l'aula: recerca bibliogràfica i audiovisual

Setmana 8

TEMES

El neorealisme

R. Rossellini

El cinema espanyol

El cinema japonès (part I)

Setmana 9

TEMES

Hollywood 40'

O. Welles

El manierisme

D. Sirk

El cinema japonès (part II)

Setmana 10

A. Hitchcock

N. Ray

H. Hawks

El cinema crepuscular

J. Ford

Mètode d'avaluació

Avaluació final a partir de dues proves: una primera, realitzant un examen tipus test, en el qual l'alumne demostra haver entès els continguts generals de l'assignatura; i una segona, entregant un treball escrit, en el qual l'estudiant fa una recerca individual sobre un director o moviment del període estudiat a l'assignatura.

Recuperació:

Avaluació final a partir de dos treballs: el primer es tracta de refer el treball escrit que es va demanar al mes de desembre en el cas que no s'hagués superat; i el segon es tracta d'entregar un altre treball en el que a partir de la filmografia, la bibliografia, els principals moviments i tendències de la història del cinema s'expliqui la matèria explicada a classe.

L'índex d'aquest segon treball ha de ser el següent:

1. El cinema primitiu: El MRP.
2. Els inicis del cinema clàssic: D. W. Griffith.
3. L'expressionisme alemany: de *El gabinet del Dr. Caligari* a F. W. Murnau
4. L'escola soviètica.
5. S. M. Eisenstein.
6. El realisme poètic francès.
7. J. Renoir.
8. La imaginació surrealista: L. Buñuel
9. El neorealisme italià i la seva evolució.
10. R. Rossellini
11. Els anys daurats del classicisme.
12. La superació del classicisme: El manierisme i el cinema crepuscular.

Aquest treball ha de tenir 15 pàgines, una pàgina per tema, menys el punt 11 que n'ha de tenir 3 i el punt 12 que n'ha de tenir 2. Per redactar cada punt s'han d'utilitzar els apunts i bibliografia donada a classe. Cada punt de l'índex ha de venir exemplificat de manera molt sintètica amb escenes de pel·lícules que no hagin estat analitzades a classe. Aquests exemples poden sorgir de la filmografia del programa o de pel·lícules realitzades pels directors estudiats durant el curs d'Història del cinema I.